

Svar på fullmäktigemotion: Fullmäktigemotion om att utarbeta och dela ut en tvåspråkig beredskapshandbok till kommuninvånarna – Katri Koskela m.fl.

Fullmäktige 15.12.2025 § 170

Katri Koskela och 35 andra fullmäktigeledamöter lämnade en motion där de föreslår att kommunen utarbetar och låter trycka en tvåspråkig beredskapshandbok som delas ut till alla hushåll i kommunen. Avsikten med handboken är att förstärka kommuninvånarnas beredskap att agera i störningar och krissituationer, såsom elavbrott, vattenavbrott, cyberstörningar eller undantagsförhållanden.

Beslut

Fullmäktige antecknade motionen för kännedom.

Bilagor

Kommunstyrelsen 19.01.2026 § 12

Beredare: förvaltningssakkunnig Jonas Kujanpää,
jonas.kujanpaa(at)sipoo.fi

Fullmäktigeledamot Katri Koskela och 35 andra fullmäktigeledamöter lämnade 15.12.2025 en motion som finns som bilaga.

Föredragande

Kommundirektör Grannas Mikael

Förslag

Kommunstyrelsen antecknar fullmäktigemotionen för kännedom och sänder det till förvaltningstjänsterna för beredning. Svaret på motionen ska ges till kommunstyrelsen senast 29.5.2026.

Behandling

Beslut

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Bilagor

Kommunstyrelsen 01.06.2026 § 148

Beredare: Ekonomidirektör Aleksi Heikkilä, aleksi.heikkila(at)sipoo.fi

Fullmäktigeledamot Katri Koskela m.fl. lämnade 15.12.2025 en motion där de föreslår att Sibbo kommun utarbetar och låter trycka en tvåspråkig beredskapshandbok som delas ut till alla hushåll. Avsikten med handboken är att förstärka kommuninvånarnas beredskap att agera i störningar och krissituationer, och därmed bör handboken behandla bland annat anskaffande av reservförråd, tillgång till information i krissituationer, anvisningar för olika störningssituationer, Sibbo kommuns roll och

kontaktuppgifter i nödsituationer och Sibbo kommuns skyddsrum och lokala verksamhetsanvisningar.

I motionen motiveras att handboken delas ut i tryckt format med att tryckta material når även dem som inte har digital utrustning och digitala färdigheter. Därtill skulle en tryckt handbok kunna användas även då digitala kanaler är ur bruk på grund av avbrott i internetanslutningarna. I detta sammanhang hänvisar motionen till handboken "Om krisen eller kriget kommer" som publicerats i Sverige och delats ut till hushållen i tryckt format.

Vidare i motionen föreslås att handboken skulle utarbetas i samarbete med olika myndigheter och komplettera det nationella innehållet med lokala anvisningar och kontaktuppgifter.

Följande kan konstateras av motionen.

Motionens tema är mycket aktuell och viktig. Under de senaste åren har beredskap för störningssituationer i normala förhållanden och undantagsförhållanden lyfts fram starkare än tidigare i Sibbo kommuns och andra finländska kommuners verksamhet och växelverkan. Kommunerna har ställts inför nya och exceptionellt omfattande fenomen som har delvis förutsatt utveckling och uppdatering av traditionella beredskapsåtgärder. Även medborgarnas informationsbehov, erfarenheter och förväntningar gällande offentliga samfund har ändrats till följd av fenomen och händelser som upplevts i det finska samhället.

I detta sammanhang är centrala faktorer främst covid19-epidemin och bland annat samhörande konstaterande av undantagsförhållanden i mars 2020 och senare Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina sedan början av februari 2022. Covid19-epidemin är över men kriget pågår fortfarande, och dess konsekvenser för finländarna har blivit allt mer aktuella sedan mars 2022 således att obemannade luftfarkoster som används i krig, s.k. drönare, har kommit ur kurs eller varit i risk att komma ur kurs till Finlands luftrum. I fallet har särskild uppmärksamhet fästs vid drönarnas sprängladdning som kan eventuellt leda till person- och egendomsskador samt vid vidtagande av skyddsåtgärder mot dessa risker.

Det bör anses vara klart att till följd av dessa aktuella erfarenheter fäster medborgarna mer uppmärksamhet än tidigare vid hur snabbt störningssituationer av olika typer kan ske i normala förhållanden och hur komplexa deras konsekvenser kan vara för samhällsfunktionerna och vardagens livsmiljö, såsom tillgången till offentlig service, trafikförbindelser och arbetsplatser. Man kan bedöma att många medborgare upplever ovetskap kring hur man agerar rätt i nya situationer och även oklarhet kring hur den egna kommunens tjänster kan ordnas i olika situationer. Till exempel ordnande av kommunal småbarnspedagogik och grundläggande utbildning kan vara avgörande för om barnens vårdnadshavare kan utföra sina arbetsuppgifter i samhällets vitala funktioner och andra uppgifter.

Då man överväger åtgärder som Sibbo kommun och andra kommuner bör vidta i den aktuella situationen, bör man fästa tillräcklig uppmärksamhet vid vilka roller olika myndigheter har i störningssituationer i normala förhållanden och undantagsförhållanden samt vilka uppgifter, bestämmelser och rekommendationer olika myndigheter kan utfärda inom sin befogenhet. Om kommunens uppgifter föreskrivs i lag även gällande störningssituationer i normala förhållanden och undantagsförhållanden. Uppgifterna hör främst till det kommunala beslutsfattandesystemets verksamhet samt ordnande och produktion av tjänster som hör till

kommunens organiseringsansvar. Kommunen har inte befogenhet att informera eller anvisa i ärenden som lagstiftningen föreskriver till statens eller välfärdsområdenas olika myndigheters befogenhet. Kommunen har till exempel inga uppgifter inom räddningsväsendet och därmed inte heller möjlighet att publicera anvisningar som hör till räddningsväsendet, såsom uppmaningar gällande drönarhot, utan ärendet hör till välfärdsområdet och inrikesministeriets räddningsmyndigheter.

Kommunen behöver publicera och ha meddelanden och kontaktuppgifter för kommuninvånare och användare av kommunens tjänster bland annat på sin webbplats så att invånarna och användarna får information om kommunala tjänster och mer information om t.ex. eventuella ändringar i utbildningsväsendets tjänster i störningssituationer. Handböckerna kan i praktiken inte utarbetas och publiceras i förväg för alla olika situationer, utan utgångsläget ska vara att meddelanden och andra aktuella innehåll alltid utarbetas för respektive situation och dess konsekvenser samt enligt kommunens aktuella verksamhetsförutsättningar.

Fördelen med handböcker och andra tryckta material är att de kan användas även under avbrott i dataförbindelserna och eldistributionen, men en bestående utmaning med all tryckt material är att hålla innehållet ajour. Den snabba teknologiska utvecklingen, uppkomsten av risker av nya typer och förbättrandet av tillämpliga verksamhetsmodeller för att svara på dessa risker framhäver det kontinuerliga behovet av att uppdatera myndigheternas och medborgarnas verksamhet och beredskap. Redan i maj 2026 har man observerat att verksamhetsmodeller som gäller drönarhot och påverkar inom samhällets olika sektorer kräver till vissa delar förtydligande och beredning av ny gemensam praxis. Kommunen ska inte i något fall sprida material vars textinnehålls obsolescens är delvis obruklig eller i strid med ändrade anvisningar utfärdade av myndigheter med befogenhet i ärendet. Det är därför motiverat att varje myndighet sköter själv sina förpliktelser att informera och anvisa inom sina uppgifter i förhållande till medborgarna och meddelar även själv om ändringar i sina anvisningar.

Låt oss ännu nämna att den svenska handboken som motionen hänvisar till är utarbetad och tryckt av Sveriges statsmyndighet myndigheten för civilt försvar. Handboken är av riksomfattande karaktär. Kommunens tjänsteinnehavare vet inte om svenska kommuner har tryckt handböcker som behandlar samma tema med innehåll som är tillämpat för lokala förhållanden. Å andra sidan har inte Finland en statsmyndighet som skulle ha en bestämd ställning och bestämda uppgifter som motsvarar den svenska myndigheten.

Under de senaste åren och även månaderna har den finländska statens myndigheter och instanser publicerat och uppdaterat flera handböcker och anvisningar för medborgarna som hänför sig till störningssituationer i normala förhållanden samt beredskap för och verksamhet under undantagsförhållanden. Dessa nationella material är tillgängliga på myndigheternas webbplatser, där medborgarna kan ladda ned materialen i elektronisk format och till tillämpliga delar även skriva ut materialet på papper. En del material har även publicerats i tryckt format. Kommunen deltar i utdelning av tryckta publikationer genom att ha dem tillgängliga i mån av möjlighet till exempel i kommunbiblioteken och SibbolInfo.

Då utarbetande av handboks-material övervägs som kommunens verksamhet ska man även fästa uppmärksamhet vid planering, sammanställning och granskning av uppgifterna som tilläggs i handboken samt resursbehovet som orsakas av handbokens layout, tryck och

utdelning. Dessa åtgärder för utarbetande och utdelning av en handbok förutsätter tillämpliga och tillräckliga personalresurser och anslag i kommunens budget. Kommunen har för tillfället inga sådana här resurser. Man bör också bedöma noggrant till vilka delar handbokens innehåll skulle i verkligheten variera mellan kommunerna och därmed kräva kommunspecifikt arbete.

Enligt den ovannämnda grunden anser tjänsteinnehavarledningen att Sibbo kommun inte bör verkställa utarbetande, tryckning och utdelning av kommunens beredskapshandbok som avses i motionen. Däremot är det möjligt och motiverat för kommunen att även i framtiden delta i lokal utdelning av statens och välfärdsområdets myndigheters material i bland annat SibboInfo. Det är även befogat att utveckla och utvidga innehållet på kommunens webbplats som uppdateras snabbt med länkar till andra myndigheters material och nya handböcker som publicerats på webben.

Föredragande

Ekonomidirektör Heikkilä Aleks

Förslag

Kommunstyrelsen antecknar svaret för kännedom. Dessutom delger kommunstyrelsen ärendet fullmäktige och föreslår att motionen därmed är slutbehandlad.

Paragrafen justeras omedelbart.

Behandling

Beslut

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Paragrafen justerades omedelbart.

Bilagor

Fullmäktige 08.06.2026 § 44

1249/09.06.00/2025

Kommunstyrelsens förslag

Fullmäktige antecknar svaret för kännedom och beslutar att motionen därmed är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Fullmäktige godkände kommunstyrelsens förslag enhälligt.

Bilagor

Bilaga 1 - Motion om att utarbeta och dela ut en tvåspråkig beredskapshandbok till kommuninvånarna